

héz átültetni más nyelvre. Néha ez a humor valahol ott lappang a sorok között, mint némely embereknél a mosoly. Látod az ajkán, hogy mosolyog, de a szeme csupa komolyság. Néha félharsán a nevetés, és úgy zeng, hogy majd megszakad a dobhártyánk. A nevetés rázza a testet, s a fordítónak nehéz a dolga... Reszket a keze, és nem találja el az írógép billentyűjét.

Így volt ez, amikor Karinthy egy találkozásunk alkalmával elmesélte nekem a Visszakérem a tandíjat című humoreszkjét és bemutatta egyik kedvenc ismerősét, Wasserkopf urat. Azt az urat, aki 40 éves korában rájött, hogy annak idején a gimnázium nem nyújtott neki semmilyen tudást, és most pénzszerűkiben lévén, bekopogott az igazgatóhoz, és előadja jogos követelését: visszakérem az iskolapénzt. És milyen nagyszerű szatíra Wasserkopf vizsgáztatása. A tanárok mindent elkövetnek, hogy bebizonyítsák egykori tanítványuk butaságát... A régi úri rendszert és ennek iskolai oktatását állítja pellengérré Karinthy ebben a nagy leheletű pamfletben.

Szóval érdekes, tanulságos és mulattató volt az én találkozásom Karinthy Frigyessel. Nem mondtam el minden benyomásomat az új ismerősömről. És nem is mondhattam el egy cikkből, amelynek csak az volt a célja, hogy bebizonyítsam, igenis, én találkoztam Karinthyval.

Elértem-e céloimat?

Feleljen erre az olvasó.

SKROBINEC, JURIJ

JURIJ SKROBINEC

Ha van a magyar irodalomnak követe Ukrajnában, akkor az kétségkívül Jurij Skrobinec, a kiváló ungvári műfordító, aki immár több mint húsz esztendeje tolmácsolja és népszerűsíti irodalmunk remekeit az ukrán olvasók milliói körében. Régi mulasztást pótolunk, amikor most — oly sok év elteltével — végre felhívjuk erre közvéleményünk figyelmét, és kifejezzük elismerésünket — e hosszú éveken át végzett áldozatos munkáért. Mert valóban az volt. Skrobinec ugyanis eredetileg költőnek indult, de saját alkotómunkáját fokozatosan háttérbe szorítva, mind nagyobb szeretettel és hozzáértéssel kezdett a műfordítással, elsősorban irodalmunk remekműveinek fordításával foglalkozni. Nagy lemondás kellett ehhez, mert hiszen közhely: nincs hálátlanabb dolog a műfordító munkájánál. Az eredetiből idegen nyelvre lefordított mű útja ugyanis lezárul. A fordítás csak egy népnek készül, az eredeti alkotás előtt nyitva áll a világ.

Jurij Skrobinec munkásságát két szempontból kell nagyra értékelnünk. Mindekelőtt azért, mert munkáját szuverénül végzi. Ezt az teszi lehetővé, hogy izléskultúrája rendkívül kifinomult. Emellett kitűnően ismeri régi és új irodalmunkat, s állandóan figyelemmel kíséri folyóiratainkat, napilapjainkat, újonnan megjelenő könyveinket. Nem csoda tehát, hogy az általa lefordításra kiválasztott művek valóban irodalmunk aranyalapjához tartoznak, és így méltóképpen képviselik irodalmunkat az ukrán olvasók előtt. Líránkat a XIX. és XX. századi nagy mesterek gyöngyszemei reprezentálják. Aranytól, Petőfitől, Adyn, József Attilán át Illyés Gyuláig és másokig terjed a sor. Prózánkból Móricz Zsigmond *Légy jó mindhalálig*-ja, Karinty Frigyes *Tanár úr kérem*-je, Illyés Gyula *Puszták népe* c. műve, Bihari Klára *Szomjúság*-a került Skrobinec tolmácsolásában az ukrán olvasók kezébe.

De nagyra becsüljük Skrobinec munkásságát művészi szempontból is. Már más helyen, más alkalommal szó esett róla, de ezúttal is ki kell emelnünk azt a nagyfokú igényességét, amely Skrobinec munkáját jellemzi. Ez elsősorban az eredeti szöveg tiszteletében nyilvánul meg. De hasonló alázattal viseltetik a lefordításra kiválasztott művek formája iránt is. Munkamódszeréről *Az apostol* fordításával kapcsolatban így nyilatkozott egyik magyarul közzétett műhelyvallomásában:

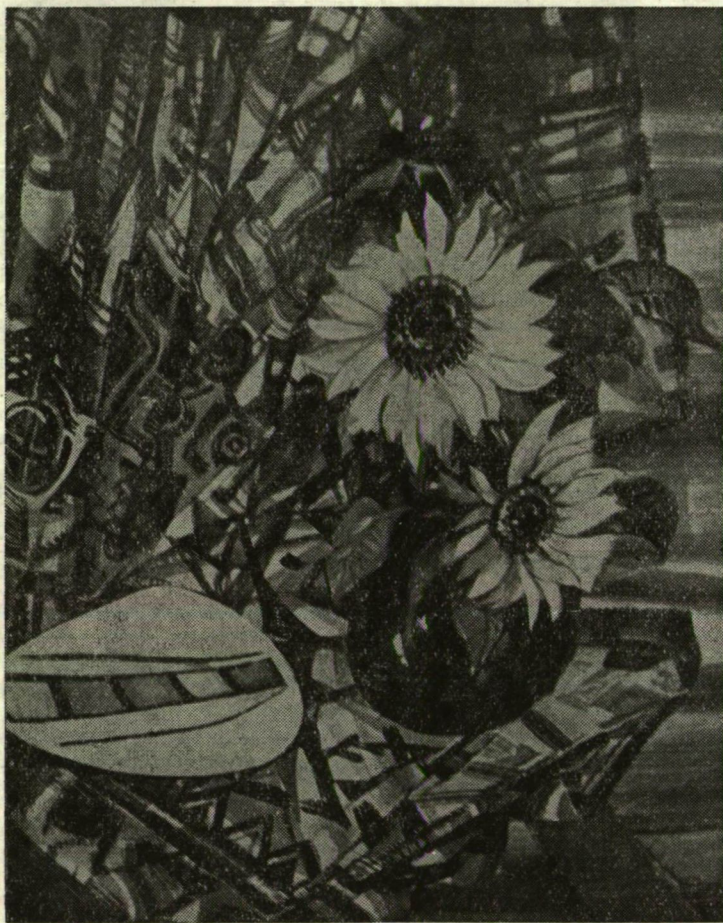
„1964 tavaszán vettem papírra *Az apostol* első sorainak fordítását. Ettől kezdve alig volt olyan nap, amikor ne teljesítettem volna a 30—50 soros normát. A költemény fordításának első változata három hónap alatt — áprilistól júliusig — elkészült. Kettős érzésem volt ekkor. Először is öröm töltött el, amikor *Az apostol* fordításának utolsó sorához értem. Ugyanakkor látnom kellett, hogy a munka java még hátra van... Az első szerkesztés után jött a második, s azon a másodikikon is annyit változtattam, csiszoltam, hogy közben lassacskán következett a harmadik, majd a negyedik, sőt még az ötödik is. És alighanem folytatni is fogom, ha sor

kerül *Az apostol* új kiadására. Mert valóban, nincs se kezdete, se vége ennek a nehéz, de ugyanakkor élvezetes munkának." (*Kárpáti Igaz Szó*, 1968. II. 25.)

De munkájában általában nem ismer szünetet. Alig fejezi be egyik fordítását, már a következőre készül. Azt olvasgatja, tanulmányozza. Csak akkor kezd hozzá a fordításhoz, ha úgy érzi, hogy a fordításra kiválasztott művet minden ízében ismeri, magáévá tette, szinte azonosult vele. Számos példát lehetne idézni fordításaiból, mennyire adta át a magyar eredeti lényegét, hangulatát, ízét, de ugyanakkor a forma tökéletes tiszteletben tartása mellett a szöveghűségnek azt a fokát érte el, amely az eredetivel való maradéktalan megegyezést mutatja.

Valóban kivételes szerencsénk, hogy literatúránknak ilyen rangos tolmácsolója van Ukrajnában. De szerencséje ez a több mint harmincmillió ukrán népnek is, hogy irodalmunk remekeit az eredeti illúzióját keltő, kitűnő fordításban élvezheti.

SÁNDOR LÁSZLÓ

PATKY SÁNDOR: NAPRAFORGÓK